

Jakt på lodjur strider mot lagar och politiska beslut

Rovdjursföreningens styrelseledamot Björn Ljunggren framför stark kritik mot Naturvårdsverkets beviljande av lojakt. En lagtext som inte följs är att ”annan lämplig lösning” först måste prövas – det förutsätter att det finns ett problem att lösa, i form av risk för skada.

Den svenska lodjursstammen äventyras inte av att 75 lodjur skjuts. Men Naturvårdsverkets beslut strider mot flera regelverk som verket har att rätta sig efter: svensk jaktlagstiftning, EU:s art- och habitatdirektiv samt riksdagens beslut om en ”Sammanhållen rovdjurspolitik” från 2001. När det gäller lodjur där vi har en god stam, får det inte lika allvarliga konsekvenser som om man tillämpar

Fakta/undantag från fredning

6 § jaktförordningen lyder:

”För områden där det finns fasta stammar av björn, varg, järv eller lo får Naturvårdsverket efter samråd med länsstyrelsen, genom föreskrifter eller beslut i det enskilda fallet ge tillstånd till jakt efter vissa exemplar av sådana djur och i ett begränsat antal. En förutsättning för att jakt enligt första stycket skall kunna tillåtas är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammens storlek och sammansättning, samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.”

Art- och habitatdirektivet stadgar:

Det är förbjudet att fånga, döda eller störa björn, lodjur och varg enligt artikel 12. Undantag får göras enligt artikel 16: ”förutsatt att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos bestånden av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde”, av följande anledningar:

”a) För att skydda vilda djur och växter och bevara livsmiljöer. b) För att undvika allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten och andra typer av egendom. c) Av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet, eller av andra tvingande orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön. d) För forsknings- och utbildningsändamål, för återinplantering och återinförsel av dessa arter och för den uppfödning som krävs för detta, inbegripet artificiell förökning av växter. e) För att under strängt kontrollerade förhållanden selektivt och i begränsad omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar av de arter som finns förtecknade i bilaga 4 i en begränsad mängd som fastställs av de behöriga nationella myndigheterna.”

regelverken på samma lättsinniga sätt för mer hotade arter som varg och järv.

Enligt riksdagsbeslutet ska miniminivån av lodjur i Sverige vara 300 föryngringar, vilket motsvarar cirka 1 500 djur. Målet är också att antalet djur inte ska minska. Innan stammen reduceras i renskötselområdet, där miniminivån på sikt ska vara 80 föryngringar, idag drygt 100, ska den tillåtas växa i andra områden. År 2000 hade vi 340 föryngringar av lodjur i landet och vintern 2006 endast 261 föryngringar. Orsaken till nedgången är i betydande grad den jakt som har beviljats i renskötselområdet. Naturvårdsverket har brutit såväl mot föreskriften att stammen inte ska minska som mot föreskriften att reduktionen i renskötselområdet inte får ske innan motsvarande tillväxt konstaterats utanför detsamma.

I såväl svensk jaktlagstiftning som i Habitatdirektivet uppställs en rad förutsättningar för att jakt på lodjur ska kunna beviljas. Ett av de två främsta kriterierna är att det inte finns någon ”annan lämplig lösning”. Då frågar man sig: Lösning på vad? Det måste alltså finnas någon form av problem som inte kan lösas på annat sätt än genom jakt. Därför förväntar man sig att redan i inledningen till Naturvårdsverkets beslut finna de skäl som anförs för att jakt måste beviljas. I stället förs först långa resonemang om de biologiska förutsättningarna att bevilja jakt. Efter långt om länge kommer man fram till att lodjurens skadegörelse på rennäringen är ett skäl. Men riksdagsbeslutet begränsar möjligheten att bevilja jakt.

UTANFÖR RENSKÖTSELOMRÅDET HITTA Naturvårdsverket följande motivering: ”...en begränsad jakt är en förvaltningsåtgärd som är konfliktämmande genom att en aktiv förvaltning kan ge större acceptans för rovdjurspolitiken och därmed bidra till att nå målen”. Det kunde vara hämtat direkt ur någon av Jägareförbundets skrifter. När det gäller vargen kan en ”aktiv förvaltning” bidra till acceptansen, till exempel genom att det snabbt beviljas skyddsjakt på en enskild individ som åstadkommit betydande skada i någon form. Men vad gäller lodjur finns inga uppgifter som tyder på att det skulle finnas någon betydande brist på acceptans för arten, tvärtom.

De enda som framfört synpunkter är jägarkärens och i någon mån tamdjursägare, grupper vilka i viss utsträckning sammanfaller. Jägarna värnar om rådjursjakten. Lodjurskadorna på tamdjur är mycket begränsade. Ska alltså en så liten del som tre procent

– jägarkärens andel – av svenska folket ha ett sådant inflytande att de kan driva Naturvårdsverket att fatta uppenbart regelvidriga beslut? I synnerhet i beaktande av att det finns åtskilliga inom jägarkärens som har en nykter syn på rovdjur.

Det argumenteras ibland för att en viss legal jakt skulle innebära att den illegala jakten minskade. Enligt de forskningsrapporter som föreligger så kan inte något tydligt sådant samband ses. Och även om så vore? Ska samhället bevilja något som vi anser oönskat och därför kriminaliserat för att få ner antalet ”illegala” fall? Samma resonemang skulle då kunna överföras på många andra områden.

Vid ett möte med Naturvårdsverkets Råd för rovdjursfrågor bemötte verket först dessa frågeställningar med svaret att Justitieombudsmannen tagit ställning till den lojakt som beviljades förra året och inte funnit anledning till anmärkning. Det visar sig vid läsning av JO:s beslut att han inte har gjort någon grundligare utredning utan bara tagit del av verkets beslut. JO:s agerande ter sig mycket märkligt. Vidare hänvisade Naturvårdsverket till ett brev från EU-kommissionen till Estland år 2002, enligt vilket man ska kunna använda sig av Habitatdirektivets artikel 16. 1. e) för att tillåta ren förvaltningsjakt. Därför kallas inte heller längre lojakten utanför renskötselområdet för skyddsjakt. Om brevet till Estland verkligen äger giltighet, då är det i fortsättningen fullständigt omöjligt att veta hur man ska tolka Habitatdirektivet. Nu är även förra årets lojakt i Sverige anmäld till EU. Det blir mycket intressant att se vad man där säger.

DEN ILLEGALA JAKTEN på lodjur uppgår till 6-14 procent vilket motsvarar 100-200 lodjur årligen! Den är minst i södra Sverige, där Naturvårdsverket i första hand motiverar jakten med acceptansen. Jägarorganisationerna själva gör inte något för att stävja den illegala jakten. Stundom fördöms den men i omedelbar anslutning kommer nästan alltid något förmildrande: ”...men man måste ha förståelse...”, ”...den havererade rovdjurspolitiken...”. Dessutom verkar man vilja få oss att tro att det är andra än jägare som ägnar sig åt illegal jakt. Jägareförbundet myntade för ett par år sedan omskrivningen ”illegalt avlivning”. Tror de att tjuvjägarna är hemvärnsmän med AK4 eller gamla mor Agda som tar ner den antika bössan från väggen eller är det någon av oss andra som ger oss ut och stryper rovdjur?

BJÖRN LJUNGGREN